

ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด

นุชนาถ แก้วมาตร* จินห์จุฑา ชัยเสนา คาลลาส ** พิชามณัฐ ปุณ โฉนทก** กาคิณี เดชชัยศ** ศรีวิษณุ บุญประทุม***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติดที่เข้ารับการรักษาเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือ จังหวัดชลบุรี จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย (1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล (2) ความตั้งใจในการเลิกสารเสพติด (3) การมองโลกทางบวก (4) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และ (5) แรงสนับสนุนทางสังคม แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85, .77, .70 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 39.22 ของเยาวชนมีความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และปัจจัยที่สามารถทำนายความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดได้แก่ ปัจจัยด้านแรงสนับสนุนทางสังคม ($\beta = .39, p < 0.001$) โดยสามารถทำนายความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติดได้ร้อยละ 15

คำสำคัญ: เยาวชนที่ใช้สารเสพติด ความตั้งใจในการเลิกสารเสพติด การมองโลกทางบวก ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง
แรงสนับสนุนทางสังคม

* คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, E-mail: nuch14518@gmail.com

** คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

*** โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือ 2 จังหวัดชลบุรี

Factors affecting the intention of drug abstinence among youth experiencing substance abuse

Nuchanart Kaewmart* Jinjutha Chaisena Dallas** Phichamon Poonnotok**

Pakinee Dethchaiyot** Sorawit Bunpracha***

Abstract

The purpose of this descriptive research was to examine the factors influencing intention to drug abstinence among youths experiencing substance abuse. Participants were 102 youths experiencing substance abuse who were under the rehabilitation treatment at Wiwatphonlamuang School, Thai Royal Navy in the province of Chonburi. Research instruments included (1) Demographic Questionnaire (2) the Intention to Drug Abstinence Questionnaire (3) the Rosenberg's Self-esteem (4) the Life Orientation Test or LOT-R and (5) the Social Support Scale. The Cronbach's alpha coefficients of instruments in part 2, 3, 4 and 5 were 0.85, 0.77, 0.70 and 0.93, respectively. The data were analyzed by descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient and stepwise multiple regression.

The results revealed that 39.22% of youths experiencing substance abuse had an intention of drug abstinence score in the medium-high level. The significant factor which predicted the intention of drug abstinence was the social support ($\beta = 0.39$, $p < 0.001$). The percentage of variance explained by this factor among these youths was 15.00 %.

Key words: youths experiencing substances abuse, intention to drug abstinence, optimism, self-esteem, social support

* Faculty of Nursing, Burapha University, E-mail: nuch14518@gmail.com

** Faculty of Nursing, Burapha University

*** Wiwatphonlamuang School 2, Royal Thai Navy, Chonburi province

บทนำ

ปัญหาการใช้สารเสพติดในเยาวชน เป็นปัญหาสังคมที่มีความรุนแรง จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพราะเป็นปัญหาสำคัญระดับโลก ที่มีความเกี่ยวพันและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และความมั่นคงต่อประเทศชาติ ซึ่งประเทศไทยเป็น 1 ใน 20 ประเทศ ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้ติดสารเสพติดอย่างรุนแรง¹ จากรายงานจำนวนผู้ใช้สารเสพติดในประเทศไทย พบว่ากลุ่มเยาวชนมีการใช้สารเสพติดมากที่สุด ดังรายงานข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดของศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่พบว่า ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2554-2558 จำนวนผู้เข้าบำบัดรักษามีแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกปี โดยเกือบร้อยละ 50 ของผู้เข้าบำบัดรักษาเป็นเยาวชนอายุระหว่าง 15-24 ปี นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม ได้กล่าวถึงแนวโน้มสถานการณ์ปัญหา ยาเสพติดในปี 2560 ว่าประเทศไทยยังคงประสบปัญหาที่สำคัญและเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน คือปัญหาการใช้สารเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในช่วง อายุ 15-24²

ในการดำเนินงานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดสารเสพติดในประเทศไทย มีเป้าหมายสำคัญคือการป้องกันไม่ให้ผู้เสพกลับไปเสพซ้ำ และดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาสิ่งเสพติด³ แต่จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่ากลุ่มเยาวชนจำนวนมากกลับไปใช้สารเสพติดซ้ำโดยมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการเสพยาเสพติด การขาดแรงจูงใจในการหยุดใช้สารเสพติด เป็นต้น สำหรับเยาวชนที่สามารถเลิกสารเสพติดได้สำเร็จนั้น มีการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดสูง ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความตั้งใจในการเลิกสารเสพติด ก็จะมีความพยายามวางแผนป้องกันตนเองที่จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่

นำไปสู่การเสพยาซ้ำ ทำให้มีโอกาสเลิกใช้สารเสพติดมากกว่าบุคคลที่ไม่มีความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติด⁴ ดังนั้นการส่งเสริมให้เยาวชนมีความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะนำไปสู่การมีความมุ่งมั่น และหยุดการใช้สารเสพติด

ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติด (Intention to drug abstinence) ของเยาวชนมีหลากหลาย ปัจจัย ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ บริบทของเยาวชน และสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจ ศึกษาปัจจัยด้านการมองโลกในทางบวก (Optimism) การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem) และแรงสนับสนุนทางสังคม (Social support) ต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน ทั้งนี้เพราะมีการศึกษาพบว่า ผู้ใช้สารเสพติดที่มีการมองโลกในทางบวกสูง มีสมรรถนะและความมุ่งมั่นในการหยุดใช้สารเสพติดสูง⁵ และมีหลักฐานแสดงให้เห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนเป็นภูมิคุ้มกันทางใจในการป้องกันการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาใช้สารเสพติด⁶ รวมทั้งมีหลักฐานเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งเป็นความรู้สึกที่บุคคลรับรู้ว่าตนเองได้รับการเอาใจใส่ ให้ความช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง รวมทั้งให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ และสิ่งของต่างๆ⁷ เป็นปัจจัยที่ช่วยให้บุคคลมีกลไกในการปรับตัวที่เหมาะสม และเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ไม่เสพยาเสพติดซ้ำ⁸

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่าการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนยังพบน้อย แม้อันในโรงเรียนวิวัฒนพลเมือง กองทัพเรือ จังหวัดชลบุรี ที่มีรูปแบบการบำบัดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสภาพแบบไม่เข้มงวด ก็ยังไม่มีรายงานการศึกษาปัจจัยดังกล่าว ทีมผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ประกอบการด้านการพยาบาลจิตเวชและผู้มีส่วนร่วมกับกระบวนการบำบัดฟื้นฟูเยาวชนที่ติดสารเสพติด จึงมี

ความสนใจศึกษาปัจจัยคัดสรรดังกล่าวที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นแนวทางพัฒนาการบำบัดฟื้นฟูเยาวชนที่ติดสารเสพติดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา แบบหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ทั้งหมดเป็นกลุ่มเยาวชน อายุระหว่าง 15-24 ปี ที่เข้ารับการบำบัดรักษา สารเสพติดในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือ จังหวัดชลบุรี ในระหว่างเดือน ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560 จำนวน 102 คน โดยกลุ่มประชากรทั้งหมด ยินดีและสมัครใจในการเข้าร่วมวิจัย ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจที่เป็นอุปสรรคต่อการตอบแบบสอบถาม เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติดของเยาวชนให้กับโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือ จังหวัดชลบุรี จึงได้เก็บข้อมูลกับประชากรจริงทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความตั้งใจในการเลิกสารเสพติด ที่สร้างขึ้นโดย วันเพ็ญ อานาจกิติกร⁹ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 13 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบวัดการมองโลกทางบวก (The Life Orientation Test: LOT-R) ของซูมาลินี มรรพจน์พงศ์¹⁰ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg Self-esteem Scale) ฉบับภาษาไทย¹¹ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบวัดแรงสนับสนุนทางสังคม ที่สร้างโดย บุญพา ณ นคร¹² เป็นมาตราส่วนประมาณค่า ตั้งแต่ 1-5 จำนวน 25 ข้อ

ทั้งนี้เครื่องมือทั้ง 5 ส่วน ไม่ได้ดัดแปลงข้อคำถาม แต่ปรับภาษาให้เหมาะสม และได้ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของเนื้อหา (Content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และได้ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) วิเคราะห์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วนที่ 2, 3, 4 และ 5 คือ .85, .77, .70 และ .93 ตามลำดับ

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

การวิจัยนี้ ผ่านการอนุมัติจริยธรรมการวิจัยของคณะกรรมการจริยธรรมในการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยบูรพา หมายเลข 184/2559

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ภายหลังจากได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือ จังหวัดชลบุรี แล้ว ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มประชากร ในช่วงสองสัปดาห์สุดท้ายของการเข้ารับการบำบัดคือ สัปดาห์ที่ 15-16 (เยาวชนทั้งหมดต้องเข้ารับการบำบัดเป็นเวลา 16 สัปดาห์ ทั้งนี้แต่ละคนเข้ารับการบำบัดไม่พร้อมกัน) เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ระยะเวลา วิธีการ และประโยชน์ที่อาสาสมัคร ได้รับ รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการ

ศึกษาวิจัยจะเป็นความลับ และนำเสนอโดยภาพรวม จากนั้นผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจ ให้ลงชื่อเข้าร่วมการวิจัย และตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติ โดยข้อมูลส่วนบุคคล นำมาแจกแจงความถี่หา ค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม การมองโลกทางบวก และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง กับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์อำนาจทำนายโดยสัมประสิทธิ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมวิจัย พบว่า ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มเยาวชนเพศชาย อายุ 15-24 ปี จำนวน 102 คน โดยส่วน

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของระดับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน (n=102)

ระดับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	1	0.98
ระดับค่อนข้างต่ำ	20	19.61
ระดับปานกลาง	30	30.39
ระดับค่อนข้างสูง	41	39.22
ระดับสูง	10	9.80
รวม	102	100.00

$\bar{X} = 3.06$, $SD = 0.30$

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับตัวแปรตาม พบว่าปัจจัยด้านแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .39$, $p < 0.000$) แสดงดังตารางที่ 2 ทั้งนี้ความสัมพันธ์

ใหญ่มีอายุระหว่าง 21-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.40 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 21.71 ปี ($SD = 1.20$) สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 82.36 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต้นมากที่สุด (ร้อยละ 47.06) เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 98.04) นับถือศาสนาพุทธ มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 71.57) มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย สถานภาพสมรสของบิดามารดา ร้อยละ 42.16 อยู่ด้วยกัน รองลงมาคือแยกกันอยู่และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 41.18 และ 14.71 ตามลำดับ ทั้งนี้บุคคลในครอบครัวมีประวัติใช้สารเสพติด ร้อยละ 28.43 เยาวชนส่วนใหญ่ใช้ยาบ้าคิดเป็นร้อยละ 40.00 เข้ารับการบำบัดครั้งแรกคิดเป็นร้อยละ 49.02

2. ความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด ผลการวิจัยพบว่าเยาวชนมีความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดในระดับค่อนข้างสูง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 39.22 รองลงมาคือ ระดับปานกลาง 30 คน ระดับค่อนข้างต่ำ 20 คน ระดับสูง 10 คน และระดับต่ำ 1 คน โดยคิดเป็นร้อยละ 30.39, 19.61, 9.80 และ 0.98 ตามลำดับ ข้อมูลดังตารางที่ 1

ระหว่างตัวแปรทำนาย ไม่มีตัวทำนายคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันเองสูงกว่า .75 จึงนำไปวิเคราะห์ปัจจัยทำนาย โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง แรงสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และการมองโลกทางบวก กับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน โดยแสดงในรูปแมทริกสหสัมพันธ์ (Correlation Matrix) (n=102)

ตัวแปร	1	2	3	4
				p-value
1. ความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน	1.000			
2. การมองโลกในด้านบวก	.15 (p=.065)	1.000		
3. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	.04 (p=.337)	.37 (p=.000)	1.000	
4. แรงสนับสนุนทางสังคม	.39 (p=.000)	.38 (p=.000)	.21 (p=.016)	1.000

4. การศึกษาปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด โดยการวิเคราะห์สถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า แรงสนับสนุน

ทางสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ($\beta = .39$ $p < .001$) โดยสามารถทำนายความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน ได้ร้อยละ 15 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ของตัวแปรทำนายความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด (n = 102)

ตัวแปรทำนาย	b	Beta	t	p-value
แรงสนับสนุนทางสังคม	.22	.39	4.21	0.000
ค่าคงที่ (a)	20.35			
R ² adjusted	.15			

อภิปรายผล

1. ระดับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด จากผลการวิจัยพบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งผลการศึกษานี้แตกต่างจากการศึกษาของ ภิญญา ธารางกูร และประวิช ชุนนิคม¹³ ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจเลิกสารเสพติดของผู้ติดสารเสพติดในค่ายรวมพลังอ่างลึกจำนวน 165 ราย พบว่าผู้ติดสารเสพติดมีระดับความตั้งใจเลิกสารเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 79.42 และมีความแตกต่างจากผลการศึกษาของ ชีรัช พหิรัฐภูมิ มานพ คณะโต และลาวัลย์

บุญขึ้น¹⁴ ที่พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดในค่ายวิวัฒน์พลเมืองอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพศหญิงจำนวน 130 คน มีความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติดอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 29.20 การที่ผลการศึกษานี้มีความแตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากหลายปัจจัย เช่น ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ช่วงเวลาที่ทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ และสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน สำหรับผลการศึกษานี้ ระดับความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

อาจเป็นผลมาจาก ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากที่เยาวชนได้ผ่านการบำบัดฟื้นฟู

สภาพผู้ติดสารเสพติด มาแล้วเป็นเวลา 14 สัปดาห์ ตามกระบวนการและกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การให้คำปรึกษา การให้ความรู้ด้านต่างๆ การส่งเสริมแนวทางประกอบอาชีพ การจัดกิจกรรมและทักษะในการดำเนินชีวิต

การส่งเสริมความมีคุณค่าในตนเอง และการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการให้ครอบครัวมีส่วนในการบำบัด ทำให้เยาวชนได้ตระหนักต่อปัญหาการใช้สารเสพติด มีทัศนคติที่ดีต่อการบำบัด มีแรงจูงใจ มีความรู้ในการดำเนินชีวิต โดยไม่พึ่งสารเสพติด ส่งผลทำให้เยาวชนมีความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ เอจเซนและฟิชเบิน¹⁵ ที่กล่าวว่า เจตคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ประกอบด้วย 1) ความรู้ในการประเมินค่าว่าสิ่งนั้น มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด 2) ความรู้สึกว่าจะชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น และ 3) ความพร้อมหรือความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมเป้าหมาย โดยบุคคลที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมสูง จะมีแนวโน้มการปฏิบัติพฤติกรรมที่คาดหวังได้สำเร็จ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชนที่ใช้สารเสพติด ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยเดียวที่มีผลต่อความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน โดยสามารถทำนายความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดของเยาวชน ได้ร้อยละ 15 ทั้งนี้เป็นเพราะแรงสนับสนุนทางสังคม จะช่วยให้บุคคลมีกลไกและพฤติกรรมในการปรับตัวที่เหมาะสมลดความกดดันด้านลบต่อตนเอง ช่วยให้บุคคลมีความสุขภาคภูมิใจในตนเอง มองตนเองว่ามีคุณค่า และรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้มีแรงผลักดันในการพยายามที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ดังการศึกษาของ เรืองสิทธิ์ เนตรนวลไช และคณะ¹⁶ ที่พบว่าเงื่อนไขที่มีผลต่อการเลิกใช้ยาบ้าและเข้ารับการ

บำบัดรักษาของเยาวชนไทย คือการได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง และการมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผล การศึกษาของบรรจงจิตต์ พันธุ์ทอง และนิภา กิมสูงเนิน¹⁷ รวมทั้งของ Dallas และคณะ¹⁸ ที่พบว่าพลังความรักของครอบครัวและการให้โอกาสของสังคมรอบข้างเป็นสิ่งสำคัญที่เพิ่มความตั้งใจในการไม่กลับไปใช้สารเสพติดในเยาวชนชาย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นความสำคัญของระบบสนับสนุนทางสังคมต่อระดับความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติด ดังนั้น พยาบาล บุคลากรทางสุขภาพ หรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนที่ใช้สารเสพติดควรส่งเสริมระบบการสนับสนุนทางสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อช่วยเพิ่มความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดอันจะนำไปสู่การหยุดพฤติกรรมการใช้สารเสพติดได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการสนับสนุนทางสังคมให้เข้มแข็ง เพื่อช่วยเพิ่มความตั้งใจในการเลิกสารเสพติดและสามารถหยุดพฤติกรรมการใช้สารเสพติด

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเลิกใช้สารเสพติดของเยาวชน เช่น ปัจจัยด้านกระบวนการบำบัด ด้านบุคลิกภาพ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนวิจัยจากเงินรายได้ประจำปีงบประมาณ 2559 รวมทั้งขอบคุณเยาวชนที่เข้ารับบำบัดรักษาที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง กองทัพเรือจังหวัดชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Ketrattanakul A, Aim-on P, Boonsongshan O. The study of effectiveness of modifying motivational counseling pretreatment program among amphetamine users in Chonburi province. Bangkok: Beyond Publishing; 2015. (in Thai).
2. Office of The Narcotics Control Board. Action plan of preventing and solving drug problem for 2017 [Internet]. 2017 [cited 2017 Mar 17]; Available from: <https://www.nccd.go.th/upload/news/60.pdf> (in Thai).
3. Sangdaunchai S, Jaipatum W, Nilbann S, konghom S. Cognitive behavioral therapy program manual for patients with amphetamine. [Internet]. 2014 [cited 2016 Sep 9]; Available from: <http://www.thanyarak.go.th/thai/downloads/handbook/58/1-57.pdf> (in Thai).
4. Sakunpong N, Choochom O, Taephan N. Development of abstinent intention scale among substance dependence woman. *Journal of Nursing and Health Care*. 2011;33(3):145-51. (in Thai).
5. Majer JM, Jason LA, Olson BD. Optimism, abstinence self-efficacy, and self-mastery: A comparative analysis of cognitive resources. *Assessment*. 2004;11(1):57-63.
6. Uba I, Yaacob SN, Talib MA, Abdullah R, Mofrad S. The role of self-esteem in the diminution of substance abuse among adolescents. *International Review of Social Sciences and Humanities*. 2013;5(2):140-9.
7. Haber D. Health promotion and aging: Practical applications for health professionals. New York: Springer Publishing; 2003.
8. Thatsananchalee P. The process of non becoming amphetamine addict: A case study of rehabilitated person in process of correctional system. *Interdisciplinary Sripatum Chonburi Journal*. 2011;1(3):36-48. (in Thai).
9. Amnajkitikom W. Self-concept, social anxiety and intention for abstinence of drug addicts in Chiang Mai drug dependent treatment center [Thesis]. Chiang Mai: Chiang Mai University; 2012. (in Thai).
10. Maturapodpong S. Hope, optimism, and resilience as predictors of performance, job satisfaction, work happiness, and organizational commitment. *Veridian E-Journal, Silpakom University*. 2012;5(3):306-18. (in Thai).
11. Wongpakaran T, Wongpakaran N. Confirmatory factor analysis of Rosenberg self-esteem scale: A study of Thai sample. *Journal of the Psychiatrist Association of Thailand*. 2011;56(1):59-70.
12. Na-Nakron B. The research report on studying the social support of psychiatric patients in Suansaranrom Hospital. Surathani; 1996. (in Thai).
13. Tarangkool P, Khunnitkom P. The factors associated to intention of abstinence of drug addict at Aoluk camping stop drug addict [Internet]. 2013 [cited 2016 Sep 9]; Available from: <http://www.aolukct.com/atomy1/index.php?name=research&file=readresearch&id=6>. (in Thai).
14. Pophiran T, Kanato M, Booncheaun L. Factors affecting on intention to drug abstinence among drugs camp attendances in Wiwatphonlamuang camp, Pakchong district, Nakornratchasima province. *Community Health Development Quarterly Khon Kaen University*. 2014;2(2):40-55. (in Thai).

15. Azen I, Fishbein M. Understanding attitude and prediction social behavior. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall; 1980.
16. Netnuanyai R, Nitnade Sh, Boonyapithak S, Phuka D, Phookong S. Thai youth's voluntary applications of drug treatment. Journal of The Association of Researchers. 2014;19(2):36-44.
17. Puntong B, Kimsungnoen N. Effectiveness of self-efficacy and family support program on addiction behaviors in patients with amphetamine dependence in the National Institute of Drug Abuse Treatment. Journal of Health Science. 2014;23(1):62-8. (in Thai).
18. Dallas JC, Puapan S, Sakulkoo S, Battle LS. Male Thai adolescents' transition from drug dependence to being drug free. Pacific Rim International Journal of Nursing Research. 2011;15(4):334-45.